

Неђо С. ДАНИЛОВИЋ*

Драган А. МАНОЈЛОВИЋ**

Универзитет МБ, Пословни и правни факултет, Београд

ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗМА И УЛОГА ДОБРОТВОРНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА

Апстракт: Научној, стручној и лаичкој јавности је познато да су Сједињене Америчке Државе, након терористичког акта 11. септембра 2001. године који је изведен на њеној територији, као кривца означиле Осаму Бин Ладена и Ал Каиду. Предмет истраживања у овом раду је финансирање тероризма са простора Сједињених Америчких Држава. Циљ рада јесте да се пружи аргументовани, објективни и систематизовани налази о подржавању финансирања тероризма на територији САД, преко активности добротворних организација које су прикупљале новац на њеној територији. У изради рада примењене су готово све основне аналитичке и синтетичке методе сазнања с тежиштем на анализи синтези, генерализацији и индуктивно-дедуктивној методи. Из корпуса опште научних метода у истраживању предметне теме примењена је опште научна статистичка и хипотетичко-дедуктивна метода, а из групе метода за прикупљање података коришћена је метода анализе садржаја доступних докумената, односно њене технике квалитативне анализе докумената. Два су резултата призашла из истраживања. Један, који указује да су исламске добротворне организације на територији Сједињених Америчких Држава деценијама пре терористичког напада 11. септембра 2001. развијале донаторске мреже, усавршиле технике и прикривено помагале и финансирале терористичке групе и појединце, неретко уз прећутну сагласност Америчких безбедносних организација. Други, да је само неколико дана након терористичких напада изведених 11. септембра 2001. године, Наредбом 13224 председник Сједињених Америчких Држава означио више исламских добротворних организација на територији САД које су прикривено радиле, подржавале и финансирале тероризма новчаним средствима која су прикупљале од Америчких грађана и организација.

Кључне речи: добротворне организације, терористичке организације, финансирање тероризма, Сједињене Америчке Државе.

УВОД

Након терористичких напада на више локација који су се догодили на простору Сједињених Америчких Држава 11. септембра 2001. године тадашњи председник Џорџ Буш (George Bush) је председничким прогласом означио један

* Редовни професор, ORCID 0000-0003-2109-5291, danilovic.nedjo@gmail.com

** Редовни професор, ORCID 0000-0002-6120-0220, detore1914@gmail.com

број добротворних организација, појединаца, компанија и банака, као параване за подржавање и финансирање тероризма, које су за своје активности финансирања тероризма користиле простор САД, што је било „велико изненађење“, за већину Американаца, а ништа мање за полицију, службе безбедности и читав „обавештајно-безбедносни систем“. Многи су тада сазнали са неверицом: неке добротворне организације на њеном тлу користе донације да подржавају и финансирају нападе на интересе Сједињених Америчких Држава у иностранству и на њеној територији. Одмах након овог првог „изненађења“, који је још увек деловао на грађане, стигли су амандмани који су још више узнемирили јавност. Ови амандмани су директно указали и означили још један додатан број добротворних организација које су постојале више деценија на њеном тлу, које су својом делатношћу: прикупљањем финансијских средстава од грађана који живе у САД, подржавале и финансирале терористичке активности – наведено ће бити централни део овог истраживања.

Из анализе многих истраживања уочава се, да су постојала сазнања која су аналитичким обавештајним и безбедносним методама могла да буду преведена у више нивое као што су: податак, информација и доказ, која су указивала да ће на тлу Сједињених Америчких Држава бити изведен терористички акт масовних размера какав је био 11. септембра 2001. године.

Први сијнал била је погрешна и нетачна тврдња Федералног истражног бироа (ФБИ) (Federal Bureau of Investigation) да је напад на Светски трговински центар осам година пре (1993) био јединствен догађај почињен од стране екстремисте.

Други сијнал био је Ахмед Ресам (Ahmed Ressam) пореклом Алжирац који је боравио у Канади где је изградио и водио терористичку хелију, који је почетком децембра месеца 1999. године интуицијом царинског службеника спречен да унесе у Сједињене Америчке Државе велику количину експлозива, тзв. „нитроглицеринске бомбе“ ручне израде сличне експлозиву који је употребљен у нападу на Светски трговински центар шест година раније, 1993. године.

Трећи сијнал је да службе безбедности САД о овом товару нису знале ништа.

Четврти сијнал је да и данас представници система безбедности показују да „не знају“ када, зашто нити како је настала Ал Каиша (Al-Qaeda):

Петти сијнал је, да је у случају оперативних активности Ал Каиде, ФБИ у најблажем одређењу њихове службене дужности поступао „нестручно“ (грубом непажњом у теорији и стручној јавности се сматра да је „нехатно“ одговоран за изведене терористичке акте).

Шести сијнал јесте да органи безбедности нису „пажљиво мотрили“ добротворне организације и њихове чланове верујући да њихова активност не превазилази „леgitимно пословање“.

Седми сијнал показује да органима САД није било од значаја посматрање и анализа пореских образаца 990 (пореска пријава која се мора поднети за сваку фискалну годину када приходи организације пређу 25.000 долара) и 1023, образац за подношење захтева за статус ослобођења од плаћања пореза (Return of Organization Exempt From Income Tax-Under section 501(c), 527, or 4947(a)(1) of the Internal Revenue Code (except private foundations)).

Осми сијнал по многим кључни био је да ФБИ „није“ разумео фатву којом је Осама Бин Ладен 1998. године прогласио да је објавио рат САД, упркос мноштву

сазнања која су прикупљена из телефонских позива (тајним надзором комуникација) састанака више оперативаца Ал Каиде са Осамом Бин Ладеном (Osama bin Mohammed bin Awad bin Laden) шифрованог језика, који су у себи носиле поруку - доказ: „Чувајте се напада“.

Девети сигнал, не мање важан, је сигнал из судског поступка из 1992. године у Израелу против Насера Хамдија (Naser Hamdi) (покушао да подметне и активира бомбу у Израелу) на свом саслушању пред судом у Израелу 1992. године изјавио је, да је регрутован на тлу САД где функционише војно крило Хамаса, да су добротворне исламске конференције служиле за прикупљање финансијских средстава за финансирање тероризма, односно организовале и позивале угледне теологе и исламисте који су држали предавања у САД (Bilsky 2011: 617-655; Emerson 2003).

Из наведеног се може закључити да је ово била прва видљива пукотина у дотадашњој самоуверености система безбедности Сједињених Америчких Држава и његове могуће пропусности, као што се и потврдило.

НЕСАГЛАСНОСТ ОКО ПОЈМОВНОГ ЗНАЧЕЊА ТЕРОРИЗМА – УЗРОК БРОЈНИХ ПРОБЛЕМА

Тероризам је појам око којег у академским круговима није постигнута сагласност о његовом општеприхваћеном генеричком одређењу (Bilandžić 2011: 837-859). Излагање о појму тероризма у овом раду ће бити у оној мери колико је нужно да разумемо термилошко значење овог појма. Тероризам је на светској позорници више од два века, у већем или мањем обиму, саставни део друштвених и политичких кретања (Novotny 2000: 23-32). Поред широког истраживачког интересовања научника, опште прихваћена генеричка дефиниција тероризма није достигнута. Разлог зашто нема генеричке дефиниције на видику у научном фонду знања, неки аутори виде у интересима глобалних центара моћи и у томе што ни једна дефиниција не може покрити све терористичке ситуације које су се појавиле у историји од његовог настанка. Предвиђања изречена средином 1970-године како таква дефиниција неће бити постигнута ни у предвидљивој будућности, показала су се истинитим. Без обзира што нема сагласности око генеричке дефиниције, тероризам се може научно истраживати. С друге стране има размишљања која стоје на становишту да научно истраживање тероризма захтева најпре дефинисање објекта истраживања (Gibbs 1989: 329-340). То је у основи тачна премиса, али не треба изгубити из вида да постоји мноштво различитих дефиниција тероризма међу којима нема опште сагласности око једне јединствене дефиниције. То не значи да тероризам као актуелни друштвени реалитет не треба у наредном периоду научно истраживати. Напротив, супротстављена научна и стручна становишта намећу снажну потребу даљег научног изучавања тероризма (Peattie 2013: 101-103) као једног од контроверзних реалитета у друштвеним наукама (Spencer 2006: 1-33).

Иако предмет овог рада није изнаглажење јединствене дефиниције тероризма, већ улога добротворних организација на простору Сједињених Америчких Држава у финансирању тероризма, ипак сматрамо научно значајним и друштвено веома корисним да у овом раду понудимо једну радну синтетичку дефиницију тероризма

која представља скроман допринос аутор овог рада изградњи општеважеће и међународно прихватљиве научне дефиниције ове сложене друштвено-политичке појаве и феномена савременог човечанства. Дефиниција коју нудимо је произашла је из компаративне анализе емпиријских и теоријских сазнања садржаних у више од 200 доступних дефиниција тероризма. Она је изведена на основу унапред формулисаних јединствених компарабила и прецизно дефинисаних критеријума за поређење. Предложена дефиниција је радна, аналитичко-синтетичка, дедуктивно-индуктивна и суштински карактеристична и она гласи: *Тероризам је историјска друштвено-политичка појава која настаје и развија се у условима дубокој и интензивној сукоба у коме се специфично организована друштвено-политичка група субјеката или држава организовано и систематски боре против осталих друштвено-политичкој и међународној поретка применом нелегалној, нелегалној, нередовној и бруталној политичкој криминалној насиља, корисних посебних метода и средстава којима се изазивају јојединачне, масовне, неоправдане и неопредметне циљне и случајне жртве и наносе различите штете, не постојећи крајње политичке циљеве.*

Епистемолошку основу ове дефиниције чине седам компоненти: (1) тероризам је историјска друштвено-политичка појава која настаје у политичкој сфери људског друштва и развија се на разне начине; (2) настаје из друштвених разлога у за то повољним, нужним и довољним условима; (3) носиоци тероризма су социјално-политичке групе и организације различитих величина, укључујући и државе; (4) у основи, тероризам има политичке циљеве - рушење поретка, али и тактичке, оперативне, етапне и коначне циљеве; (5) карактеристичан је по суровости, безобзирности и нехуманости својих политичких криминалних акција; (6) главна метода тероризма је политичко криминално насиље у којем се могу користити сва расположива средства, и (7) својим деловањем тероризам изазива ефекте који су оличени кроз степен остваривања различитих политичких циљева.

Наведена дефиниција има епистемолошку сазнајну вредност, јер садржи фундаментално значење појма тероризам. Она је предметна у двоструком смислу. Говори о категоријалном појму тероризма и предмету којим се тај појам означава. По својој форми она је исказ о кључним одредницама тероризма. Номинална је и испуњава свих осам критеријума дефинисања теоријских појмова: *позитивно* је исказана у облику тврдње; *предметна* је и садржајна, јер исказује битне одлике предмета дефинисања; *свесна* је и обухвата целину предмета дефинисања у свим његовим аспектима; *суштинска* је и садржи битне одредбе и својства на основу којих се појам тероризма може идентификовати; *сложена* је и *развијна* јер је и тероризам као предмет дефинисања веома сложен и развијан; *еквивалентна* је и *сразмерна* јер није ни преширока ни преуска; *акуратна* је и садржи само нужне чиниоце појма тероризам, и на крају, *дијалектична* је, јер је друштвени реалитет којег означава развијан.

ТЕРОРИЗАМ И АЛ КАИДА

Најпознатију савремену терористичку организацију Ал Каиду и њеног идејног творца аутори препознају и повезују са Осамом Бин Ладеном (*nom de guerre* „is pseudonym“ „Abu Abdalah“) што је у извесној мери тачно, али не у потпуности.

У једном од многих чланака које је написао за часопис Ал Џихад (Al Jihad) под називом „Al Kaida as saliba“, идејни творац светског џихада Абдулах Јусуф Азам 1988. (Abdullah Yusuf Azzam), годину дана пре него што ће страдати од последица експлозије аутомобила бомбе у Пакистану у граду Пешевар 1989. године, на основу онога што је видео у Бин Ладеновој Ал Масади, постаје кум имену „Lavovska jama“ (Mujahideen al-Masada), који је свом следбенику Осами Бин Ладену оставио на поклон име које се данас означава као терористичка организација. С друге стране многи аналитичари и истраживачи сматрају да се тек крајем 1988. и почетком 1989. године може говорити о постојању Ал Каиде, која је практично настала издавањем Веала Хамзе Џалаидана (Veala Hamza Jalaidana) и Осаме Бин Ладена из Мактаба ал хидамета који је био издавач онога што је писао Азам, док се за њеног идеолошког творца узима Ајман ал Завахири (Ayman Mohammed Rabie al-Zawahiri) (Nikbay, Hancerli 2007).

Из досадашњих истраживања дошло се до сазнања да у време сукоба у Авганистану (Совјетско-Авганистанског рата), није постојала Ал Каида. Још се наводи да Мактаб ал Хидамет (Maktab al-Khidamat) није настала као терористичка већ као добротворна група у изворном значењу „Канцеларија за услуге“ (Aboul, Elein 2008). То се тврди на основу онога што је Абдалах Азам писао у својој књизи „Ал Биџан ал марсус“ (Al Binjan al marsus) (McGregor 2003: 92-113). Ово сазнање је од кључне важности за даље праћење присуства добротворних организација као паравана у подржавању и финансирању тероризма на тлу Америке. Мактаб ал хидамет је основао своје центре по целом свету. Један центар са више филијала се налазио у градовима широм САД. Следећи, значајни резултат истраживања је доказ да се веза између Мактаба и Ал Каиде може видети на сазнању да је Вадих ал Хаџ (Wadih Elias el-Hage) био главни кандидат да преузме вођство Мактаба у САД након убиства Мустафе Шалабија (Mustafa Shalabi) који је убијен у својој канцеларији у Њујорку 1991. године. Он је тада изненада постао лични секретар Осаме Бин Ладена који је осумњичен да је учествовао у извођењу терористичких напада у Источној Африци (Jacquard 2002).

ОД ДОБРОТВОРНИХ ДО ОРГАНИЗАЦИЈА НА СПИСКУ ОНИХ КОЈЕ ПОДРЖАВАЈУ И ФИНАНСИРАЈУ ТЕРОРИЗАМ

Радећи на прикупљању доказа о активностима добротворних организација које су биле „параван“ за финансирање тероризма а регистроване су на тлу САД, може се закључити да је „генијална идеја изградње неких исламских добротворних организација на западу“, дело Абдалаха Азама (Eikmeier 2007: 85-97), ментора Осаме Бин Ладена и његовог духовног оца (Bergen, 2006). Он је, осмислио механизам да се развије по броју „велика“ мрежа исламских добротворних организација у западним земљама да прикупљају донације које би потом опрале на различите начине и прослеђивале параванској организацији маскираној у крилу верске, образовне или добротворне непрофитне организације, а тај параван га даље прослеђује „џихаду“. Стратегија прања и прослеђивања новца је била развијена до „савршенства“ са намером да у потпуности онемогући сазнања која би указала на противни карактер таквих радњи (Даниловић 2009: 88-98). Верује се, да је безбедносни систем САД оваквим приступом био „обманут“.

Прихватајући да овакав приступ има своје упориште у налазима истраживања, један број аутора верује да изградња ових „мега конгломерата“ - исламских добротворних организација у западним земљама има своје корене много пре у историји (Burke, Seumas, 2021: 10-35); Maliach, 2010: 79-94). Наиме, све је зачето почетком шесте деценије прошлог века када је Ахмед Татонџи (Ahmad Tatonji) дошао у Велику Британију на студије (Jackson, 2014: 394-426; Flower, 2009). Одмах по доласку на студије он оснива „Муслиманско студентско друштво Уједињеног Краљевства“, са једним бројем студената пореклом из Ирака (Rehman, 2007: 831-878). Тада упознаје свог идејног ментора Хашима Ал Талиба (Hashima Al Talib) који је био близак пријатељ Џамала Барзинџија (Jamal Barzingi) који су већ били прихватили учење покрета „Ал Ихвана“ (Halilović 2016: 37-65). Након студија по договору са другим члановима одлази у САД, где оснива „Мислиманско студентско удружење“ (Muslim Student Association - MSA). Према мишљењу Zagarisa (2001) и Bergena (2006) на челу ове организације био је Веал Хамза Џалаидан (Wa'el Hamza Jalaidan). Сама организација у својој структури бројала је више чланова. Неколико година касније Татонџи оснива са истомишљеницима „Интернационалну исламску федерацију студентских организација“ (International Islamic Federation of Student Organizations - IFSO) и бива њен први генерални секретар са сто огранака на америчким колеџима који су сакупљали донације за „HLF, BIF, GRF и др.“, које су Наредбом 13224 означене као организације које подржавају и финансирају тероризам (Executive Order 13224, 2001).

Огранци ове организације проширили су се по целом свету са изузетком арапских земаља, јер оне нису подржавале идеологију Муслиманског братства. Значајан тренутак у развоју добротворних исламских организација десио се на Конференцији која је одржана 1977. године у Швајцарском граду Лугано (Larpen 2010: 161-179). Конференцијом је председавао шеик Јусуф Ал-Карадави (Sheikh Yusuf Al-Karadawi), коме су Америчке власти након терористичких напада 2001. године забраниле улазак на територију САД (Barsky, 2002). На Конференцији је разматрано неколико питања: асимилација муслимана на западу, оснивање финансијских и образовних институција за потреба исламских студената. Тада је закључком Конференције основана организација „Интернационални институт исламске мисли (International Institute of Islamic Thought - ИИТ) који ће предводити образовање једног броја муслимана у свету (Shideler, Daoud, 2014). С друге стране Барзинџи и Талиб су много пре тога већ основали верску организацију у САД „Северноамеричка исламска фондација“ (North American Islamic Foundation - NAIF). Ова организација је власник великог броја Џамија на простору САД и ослобођена плаћања пореза. Примећује се, да је већ тада било јасно да се на територији САД развија мрежа исламских организација која ће много касније бити у ланцу терористичке завере која је извршена 11. септембра 2001. године што органи њене безбедности нису разумели (Jenkins 2010: 1-32). Они нису разумели ни чињеницу да ни један имам или други члан ове организације, није могао да држи предавања у арапским земљама (било им је забрањено) већ само у САД.

На основу одржаних Конференција и донетих одлука на територији САД, основан је велики број добротворних исламских организација. Многе од њих су

Наредбом 13224 означене да подржавају и финансирају тероризам, па су у складу с њом стављене на листу организација које подржавају тероризам. Наиме, тадашњи председник САД Џорџ Буш потписао је извршну наредбу 13224, од 23. септембра 2001, која је дала Влади САД моћно средство да спречи финансирање тероризма. Наредба је издата у складу с Законом о међународним ванредним економским овлашћењима (50 УСЦ 1701 и даље) и Националним законом о ванредним ситуацијама (50 УСЦ 1601 и даље), одељак 301, под насловом 3. Кодекс Сједињених Држава (Executive Order 13224, 2001).

Овај акт постао је средство којим се ремети мрежа која је до тада са тла Америке подржавала и пружала финансијску подршку терористима и терористичким организацијама, овлашћујући владу САД да одреди и блокира имовину појединаца и ентитета који почине или представљају ризик од почињања дела тероризма. Поред тога, и због свеприсутности и експанзивности финансирања тероризма с простора Америке, Наредбом се овлашћује Влада САД да блокира имовину појединаца и ентитета који пружају подршку, услуге и помоћ, или се на други начин повезују са терористима и терористичким организацијама као и њиховим подружницама, агентима и сарадницима.

У Анексу Извршне наредбе 13224, са изменама и допунама и Извршном наредбом 13268 од 2. јула 2002, даје се овлашћење за одређивање (и блокирање имовине) додатних појединаца или ентитета, дефинисаних као партнери, удружења, корпорације или друге организације, групе или подгрупе. У Наредби се даље прописује да државни секретар, у консултацији са секретаром трезора и државним тужиоцем, може именовати појединце или ентитете за које утврди да су починили, или представљају значајан ризик од извршења, терористичких аката који угрожавају безбедност држављана или националну безбедност, спољну политику или економију САД. Секретар трезора, у консултацији са државним секретаром и државним тужиоцем, може налогом именовати појединце или субјекте који:

(1) делују у име појединца или ентитета наведених у Анексу Наредбе или од стране лица за која је утврђено да подлежу пододељку 1(б), 1(ц) или 1(д) (и) овог налога;

(2) помажу, спонзоришу или пружају финансијску, материјалну или технолошку подршку, или финансијске или друге услуге за подршку аката тероризма, појединаца или ентитета;

(3) су на други начин повезани са одређеним појединцима или ентитетима који су означени на листи.

За потребе Наредбе, „тероризам“ се дефинише као активност која: 1) укључује насилни чин или чин опасан по људске животе, имовину или инфраструктуру; и 2) изгледа да има за циљ да застраши или присили цивилно становништво, да утиче на политику Владе застрашивањем или принудом или да утиче на понашање Владе масовним уништавањем, убиством, киднаповањем или узимањем талаца (Executive order 13224, 2001).

У наставку рада представимо неколико добротворних организација обзиром на нужан обим рада, које су на простору САД одлуком њених органа означене да подржавају и пружају финансијску помоћ терористичким активностима, организацијама или појединцима. На списку који је обзнањен у председниковом акту

(Наредби), се појавило више имена добротворних (Исламских) организација које су након његовог ступања на снагу прешле у статус организација које су помагале - подржавале и финансирале тероризам. На тој листи поред многих других као што су „PIJ - Палестински исламски цихад“ (Ziyād 1994), „ICP - Исламски комитет за Палестину (Barsky 2002), „VISE - Предузеће светских исламских студија са седиштем на територији САД, појавило се име једне од „најстаријих добротворних организација“ - Фондација Света Земља, *на енгл. Holy Land Fondation* (House Document 107-264, From the U.S. Government Publishing Office), која је основана на тлу САД и која је путем своје мреже прикупљала новчане донације (Executive Order 13224, 2001).

Фондација је у свом часопису „Ила Фалестине (Ila Falestine)“ који је издавала истовремено на енглеском и арапском језику радила на „развоју и пружању помоћи“. Нужно питање које се мора поставити јесте, да ли се знало за прикривену делатност ове фондације на тлу Сједињених Америчких Држава пре напада од 11. септембра 2001. године? Са ове временске дистанце, јасно је да је наведена фондација новац прикупљен на простору САД, неретко и уз сарадњу са влашћу, опрала на различите начине и усмеравала на финансирање припрема за извођење терористичких активности широм света, и да је о томе било довољно кредибилних чињеница (Даниловић 2009: 88-98). Из анализе извештаја Министарства правде који је служио као доказни материјал уз председнички проглас, одмах након 11. септембра 2001. године, било је видљиво да је Организација HLF регистрована на тлу САД, у статусу добротворне организације, подржавала и финансирала прикривене терористичке активности бројних организација (Executive Order 13224, 2001). Из овог извештала произилази закључак, да је неколико година пре изведеног терористичког напада било довољно кредибилних чињеница које су указивале на усмеравање прикупљених новчаних средстава за финансирање терористичких активности.

Друга добротворна организација која је означена председничким актом и његовим каснијим допунама стављена на листу организација која је своју делатност злоупотребљавала у САД и пружала прикривену финансијску подршку терористичким активностима је „ICP - Исламски комитет за Палестину“ (Executive Order 13224, 2001). Званичан назив ове организације код јавних служби био је „Пројекат исламског концерна“, који је регистрован и основан код званичних органа САД. Званични представник ове организације, професор информациона технологија на Универзитету Јужне Флориде у Тампи Сами Ал Аријан (Sami Amin Al-Arian) и седам других лица су у оптужници од педесет тачака, оптужени за коришћење објеката у Сједињеним Државама, укључујући и Универзитет Јужне Флориде да служе као Северна Америчка база „Палестинског исламског цихада (PIJ)“, одређена као терористичка организација од 1997. године. Пресретнути разговори и записи на факсимилима потврдили су активно учешће оптужених у операцијама „PIJ“. Тужба упућује на заверу у пружању материјалне подршке тероризму са више хелија широм територије САД (Case N.8:03-CR-T18 U.S.C., Biddlecombe, 2012: 91).

Истражујући постојеће изворе у вези са овом добротворном организацијом утврђено је да је на скупу за прикупљање новчаних средстава путем донација од стране посетилаца који је одржан у граду Кливленду, „имам који је био задужен за ту област“, у свом излагању навео је да је „ICP - Исламски комитет за Палестину“,

у ствари активна рука „PIJ - Исламског палестинског джихада“, али га овде у САД, из безбедносних разлога, радије називају „Исламским комитетом за Палестину (ICP)“. Ово су многи познаваоци ислама разумели као „фину примену демократских права“, а познаваоци тероризма као грубу „злоупотребу гостопримства на територији САД“. Један од круцијалних налаза који доказује улогу ове добротворне организације јесте и чињеница да је један од говорника на наведеном скупу у Кливленду био Рамадан Абдулах Мохамед Шалах (Ramadan Abdullah Mohammad Shallah) високи званичник организације „ICP“, који је живео у САД. Након што је на Мајти 1995. године ликвидан Фатхи Ибрахим Шикаки (Fathi Ibrahim Abdul Aziz Shaqqi) он је постао један од вођа „PIJ“. За њим и Рамадан Абдулах Мохамед Шалахом је 2003. године расписана међународна потрага од стране суда у Флориди и понуђена награда од 5 милиона долара (Biddlecombe 2012: 91). Убрзо после тога, *најушиша* територију САД и постаје генерални секретар Палестинског исламског джихада (PIJ) са седиштем у Дамаску. Након прикупљених сазнања о њеној активности ова „добротворна организација“ је од стране владе САД стављена на листу организација које подржавају и финансирају тероризам, јер је утврђено да је она активна рука „Палестинског исламског джихада“ (Palestinian Islamic Jihad - PIJ).

Након што је основао „Пројекат исламског концерн“ (Islamic Concern project) Сами Ал Аријан оснива и добротворну организацију „VISE“ коју је у јавности представљао као „Истраживачки институт специјализован за Блиски исток“. Званични назив ове организације био је „Предузеће светских исламских студија“. Да би обезбедио да ова добротворна организација на територији САД обавља делатност за потребе прикупљања добротворних новчаних средстава за подржавање активности које се налазе у пољу терористичких, пронашао је сараднике у САД. На основу његових гаранција, органи САД су издали улазну визу за Рамадана Абдулаха Мохамед Шалаха, Башира Нафија (Bashir Musa Mohammed Nafi) и Халила Шикакија, брата Фахтија Ибрахима Шикакија, вође PIJ-а (Emerson 2003). Халил је завршио докторске студије из области политичких наука на Универзитету Колумбија, Шалах је био економиста, а Нафи теолог и исламиста, што је било значајно за прикривену намеру ове наводне миротворне организације. Не дуго након одласка Рамадана Абдалуха Мохамеда Шалаха са места извршног директора „VISE“ и генералног секретара организације „PIJ“, од стране агената ФБИ извршен је претрес просторија ове добротворне организације, после чега је и угашена и више није постојала у регистру добротворних организација.

Почетком 1981. године на територији САД, у Илиноису основано је „IAP - Исламско удружење за Палестину“ (Islamic Association for Palestine). Одмах након оснивања, IAP почиње да шири своју мрежу оснивајући своје организације у Калифорнији и Тексасу где је заживело више филијала ове корпорације. Једну од корпорација основао је и активно водио Гасан А. Дахдули (Gasan A. Dahduli). Ова добротворна организација је била издавач часописа „Ал Зејтуна“, где је објављен Интервју са Шеиком Абдалахом Јасином (Sheikh Abdallah Yassin) духовним вођом „Хамаса“ и аутором повеље Хамаса и инструкције за донаторе (Levitt, 2008: 203-228). У повељи Хамаса, у њеном првом начелу се може прочитати да је Хамас Харакет ал мугавама ал исламија (Haraket al mugawama al islamiya) саставни део

организације Муслиманско братство (Muslim Brotherhood), основано у Египту 1928 као покрет исламског сунизма), те да је Цихад њихов пут... . Након безбедносних операција које су спроведене, Дахдули ко оснивач Америчко-блискоисточне лиге за Палестину на тлу САД (American-Middle East League for Palestinians) - (AMELP) је од стране органа САД предат на аеродрому у Аману Јорданским властима које су га оптужиле за тероризмом (Merley 2007: 84; Emerson 2003).

У Сједињеним Америчким Државама пре терористичких напада од 11. септембра 2001. на рачуне једног броја добротворних организација уплаћено је у виду донација више од милијадру и двеста милиона долара за које се не зна где и коме су прослеђене. Одмах после напада замрзнуто је на две године више од 36 милиона долара који су били намењени за финансирање тероризмом. Откривен је један од најчешћих механизма за пренос новца од донатора до терористичких организација, у систему „хавала“ који се састојао у томе да појединац у једној земљи даје средства, а затим хавала брокер обавештава партнера (обично из исте проширене породице или етничке групе) у другој земљи, да пренесе еквивалентан износ новца примаоцу у тој земљи. Трансакција се одвија неформално, ван „регуларних“ финансијских система, без коришћења финансијских инструмената који би створили „формални финансијски папирни (писани) траг“ (Lehmkuhler 2003: 1-13). Будући да је то трајало одређено време, поставља се питање како то нису открили амерички финансијски и обавештајни органи?

Наиме, познато је да је за спречавање финансирања терористичких активности и организација у Сједињеним Америчким Државама развијен најсавременији систем за контролу финансијских средстава, тзв. „NIPS“ - Систем за нумеричко интегрисано профилисање, енгл. „Numerical Integrated Profiling System“ (Lehmkuhler 2003: 1-13; Bowers 2009: 379-419). Да се не би поновило прикривено финансирање тероризма са тла Америке од стране добротворних и свих других организација, формиран су „мултифункционални тимови“ као „мултипликатори снага“ у рату против тероризма, удружујући експертизу више агенција и обезбеђивање благовременог прикупљања и размене обавештајних података, укључујући финансијске обавештајне податке, што је апсолутно критично за напоре превенције (Манојловић 2010). Формирани „мултифункционални тимови“ након 11. септембра 2001. имају до сада више од 2.300 запослених у 56 канцеларија ФБИ широм Америке (Lehmkuhler 2003: 1-13).

ЗАКЉУЧАК

Све до терористичких активности које су угрозиле интересе САД 2001. године на њеној територији добротворне и верске организације на тлу САД су биле забрањена зона за службе безбедности које су се бавиле истраживањем тероризма.

Било је довољно оперативног материјала и доказа које је систем безбедности САД „превидео“ или није желео да види у својој „заслепљеној сигурности“, који су указивали да се на њеном тлу прикривеним активностима добротворних организација подржавају и финансирају терористичке активности. Ово је званично утврђено у предмету Насер Хамди на свом саслушању пред судом у Израелу 1992.

Он је у судском процесу званично изјавио да је регрутован на тлу САД где функционише војно крило Хамаса, да су исламске конференције организовале добротворне исламске организације у Америци и на њих позивали угледне теологе и исламисте који су држали предавања и прикупљали финансијска средства за финансирање тероризма. После 11. септембра 2001. године члановима ових добротворних организација је забрањен улаз у САД.

Истраживање је показало да спречавање финансирања терористичких група или организација, није могло да има резултате применом само полицијских и кривичнопроцесних метода без „мултифункционалних тимова који поседују завидни ниво обавештајних знања (предконструктивна опсервација и анализа, предиктивне операције, проактивне операције, thrash of intelligence), затим оперативних, криминалистичко-процесних, аналитичких, пореских, финансијских, форензичких, кривичнопроцесних и других знања у вођењу финансијских истрага.

Из свега изнетог а на резултатима истраживања заснованим чињеницама, може се закључити да су Сједињене Америчке Државе, пропуштањем да препознају и поред великог броја не само индиција већ и егзактних чињеница које су указивале да њена територија служи као база за прикупљање финансијских средстава, у значајној мери помагале финансирање терористичких активности. С становишта глобалне ситуације ширења тероризма у последњих 20 година која је довела до хаоса у међународним односима, аргументовани докази саопштени у овоме раду треба да буде поука за Сједињене Америчке Државе и све земље које их подржавају, да на својој територији контролишу добротворне организације и системским и законитим мерама онемогућавају да оне на легалан или илегалан начин финансирају тероризам.

ЛИТЕРАТУРА

- Aboul-Enein 2008: Yousef Aboul-Enien. *The Late Sheikh Abdullah Azzam's Books: Part III: Radical Theories on Defending Muslim Land through Jihad*. Fort Belvoir, Virdžinija: Combatting Terrorism Center at West Point.
- Barsky 2002: Yehudit Barsky. *Terrorism Briefing, Islamic Jihad*. Movement in Palestine.
- Bergen 2006: Peter L. Bergen. *The Osama Bin Laden I Know: An Oral History of Al Qaeda's Leader*. Simon and Schuster.
- Bilandžić 2011: Mirko Bilandžić. Terrorism in Theories and Theoretical. Perspectives, *Društveno istraživanje*, vo. 20, br. 3 (113).
- Biddlecombe 2012: Wendy J. Biddlecombe. *Framing Terrorism: How the Tampa Tribune and Tampa Bay Times Portrayed Sami Al-Arian in 2001*. USF St. Petersburg campus Master's, 91.
- Bilsky: 2011. Leora Bulsky. *The habibi libel trial: defamation and the hidden-community basis of criminal law*. The University of Toronto Law Journal, 61, (4), 617–655.
- Bowers 2009: Charls B. Bowers. „Hawala, money laundering, and terrorism finance: Mirco-lending as an end to illicit remittance.“ *Denv. J. Int'l L. & Pol'y* 37, 379-419.
- Burke-Seumas 2021: Paul Burke-Miller Seumas. Global Jihadist Terrorism. Paul Burke. Chapter 2: Al-Qaeda Terrorist Groups, Zones of Armed Conflict and National Counter-Terrorism Strategies. *Elgar*, 10-35.
- „CASE No. 8:03-CR- -T18 U.S.C. § 1962(d), 18 U.S.C. § 956(a)(1), 18 U.S.C. § 2339B, 18 U.S.C. § 371, 18 U.S.C. § 1952(a)(2) and (3), 18 U.S.C. § 1425(b), 18 U.S.C. § 1546(a), 18 U.S.C. § 1505, 18 U.S.C. § 1621, 18 U.S.C. § 1963“ - ynitied states district court middle district of florida tampa division.

- Danilović 2009: Danilović Neđo. Mile Matijević (ur). *Metodologija pranja novca.*, Sarajevo: Internacionalna asocijacija kriminalista.
- Executive Order 13224: 2001. *Current List of Terrorists and Groups Identified Under E.O. 13224*. U.S: Department of the Treasury Specially Designated Nationals List.
- Eikmeier 2007: Dale C. Eikmeier. Qutbism: An Ideology of Islamic-Fascism. *Corporate Author: Army war coll Carlisle barracks. US Army War College Quarterly, Parameters* Vol. 37, No. 1, 85-97.
- Emerson 2003: Stevan Emerson. *American Jihad: The Terrorists Living Among US*: Simon and Schuster.
- Farrall 2017: Leah Farrall. Revisiting al-Qaida's Foundation and Early History. *Perspectives on Terrorism*, Vol. 11,(6), 17-37.
- Flower 2009: Scott Flower. *The history of terrorism and its analysis in Melanesia: Implications for security and policy*. Doomed to repeat: Terrorism and the lessons of history. University of Western Australia. Washington: New Academia,
- Gibbs 1989: Jack P. Gibbs. Conceptualization of terrorism. *American Sociological Review*, Vol. 54, (3), 329-340.
- Halilović 2016: Muamer Halilović. Filozofija i religija, dva temelja socijalne misli društva Ihvanu safa, Grupa za religijsku civilizaciju, *Kom: časopis za religijske nauke*, vol. 5, br. 3, str. 37-65, Beograd: Centar za religijske nauke „Kom“.
- House Document Individuals and Entities Designated by the State Department Under E.O. 13224, U.S. Department of the Treasury Specially Designated Nationals List: From the U.S. Government Publishing Office, 107-264.
- Jackson 2007: Richard Jackson. Constructing Enemies: Islamic Terrorism in Political and Academic Discourse. *Government and Opposition*, 42, (3), 394-426.
- Jacquard 2002: Roland Aacguard. *In the Name of Osama Bin Laden: Global Terrorism & the Bin Laden Brotherhood*. Duke University Press, 320.
- Lappen 2010: Alyssia A. Lappen. appen, Alyssa A. "The Muslim Brotherhood in North America." *The Muslim Brotherhood: The Organization and Policies of a Global Islamist Movement*. New York: Palgrave Macmillan US, 161-179.
- Jenkins 2010: Brian Michel Jenkins. *Would-Be Warriors: Incidents of Jihadist Terrorist Radicalization in the United States Since September 11, 2001*. Rand Corporation, 1-32.
- Lehmkuhler 2003: Sina Lehmkuhler. Countering terrorist financing: we need a long-term prioritizing strategy. *Journal of homeland security*, 1-13.
- Levitt 2008: Matthew Levitt. *Will Hamas Target the West. Hamas: Politics, Charity, and Terrorism in the Service of Jihad*, Yale: University Press, 203-228.
- Maliach 2010: Asaf Maliach. Abdullah Azzam, al-Qaeda, and Hamas: Concepts of Jihad and Istishhad. *Military and Strategic Affairs*, Vol.2, No.2., 79-94.
- Manojlović 2010: Dragan Manojlović. *Kriminalistička operativa*. Beograd: Beosing.
- McGregor 2003: Andrew McGregor. Jihad and the Rifle Alone: Abdullah Azzam and the Islamist Revolution. *Journal of Conflict Studies*, Vol. XXIII, No. 2, 92-113.
- Merley 2007: Steven Merley. *Global Muslim Brotherhood*. Research Center Extremism and the Council on American-Islamic Relations (CAIR), 84.
- Nikbay, Hancerli 2007: Ozgur Nikbay, Suleyman Hancerli. *Understanding and Responding to the Terrorism Phenomenon: A Multi-Dimensional Perspective*. IOS Press.
- Novotny 2007: Daniel D. Novotny. What is Terrorism?. *Linden, Edward V., ed. Focus on Terrorism*, Vol. 8, (2), 23-32.
- Peattie 2013: Shane Peattie. After bin Laden: Al-Qa'ida - The Next Generation Saqi. *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, Vol. 8, Issue 1, 101-103.
- Rehman 2007: Javid Rehman. *Islam, War on Terror and the Future of Muslim Minorities in the United Kingdom: Dilemmas of Multiculturalism in the Aftermath of the London Bombings*. Human Rights Quarterly, Vol. 29, (4), 831-878.
- Shideler, Daoud 2014: Kyle Shideler, David Daoud. *The Muslim Brotherhood's Think Tank*. International Institute of Islamic Thought (IIIT). Center for Security Policy Occasional Paper Series.

- Spencer 2006: Alexander Spencer. *Questioning the Concept of New Terrorism*. In: *Peace, Conflict and Development*, Vol. 8, 1-33.
- Zagaris 2001: Bruce Zagaris. „The merging of the anti-money laundering and counter-terrorism financial enforcement regimes after September 11, 2001.“ Berkeley: *Journal International Law*, Vol. 22 123-158.
- Ziyād 1994: Ziyād A. A. *Islamic Fundamentalism in the West Bank and Gaza: Muslim Brotherhood and Islamic Jihad*. Indiana Indiana: University Press, 169.

Nedo S. DANILOVIĆ
Dragan A. MANOJLOVIĆ

TERRORISM FINANCING AND THE ROLE OF CHARITIES IN THE UNITED STATES OF AMERICA

SUMMARY

It is known to the scientific, professional and lay public that the United States of America, after the terrorist act of September 11, 2001, which was carried out on its territory, designated Osama Bin Laden and Al Qaeda as the culprit. The subject of research in this paper is the financing of terrorism from the territory of the United States of America. The aim of the work is to provide reasoned, objective and systematized findings on the support of terrorist financing on the territory of the USA, through the activities of charitable organizations that collected money on its territory. Almost all basic analytical and synthetic methods of knowledge were applied in the preparation of the work, with an emphasis on analysis, synthesis, generalization and the inductive-deductive method. From the corpus of general scientific methods, the general scientific statistical and hypothetical-deductive method was applied in the research of the topic, and from the group of methods for data collection, the method of content analysis of available documents was used, that is, its technique of qualitative analysis of documents. Two results emerged from the research. One, which indicates that in the decades before the terrorist attacks of September 11, 2001, Islamic charities in the United States developed donor networks, perfected techniques and covertly aided and financed terrorist groups and individuals, often with the tacit approval of American security organizations. Second, that just a few days after the terrorist attacks carried out on September 11, 2001, the President of the United States of America, with Executive Order 13224, designated a number of Islamic charitable organizations in the United States that covertly worked, supported and financed terrorism with funds collected from American citizens and organization.

Keywords: charitable organizations, terrorist organizations, terrorist financing, United States of America.